

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อการเลิกหรือกลับมาสูบบุหรี่ของผู้รับบริการอดบุหรี่

ชื่อผู้เขียน นางสาวนงนุช บุญอยู่

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ อเนก ช้างน้อย	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไสภณ อรุณรัตน์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. ต่าย เชิญฉวี	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลิกหรือกลับมาสูบบุหรี่ของผู้รับบริการอดบุหรี่ และเพื่อลำดับความสำคัญของปัจจัยแต่ละตัวที่มีผลต่อการเลิกหรือกลับมาสูบบุหรี่ของผู้รับบริการอดบุหรี่ กลุ่มตัวอย่างคือผู้รับบริการอดบุหรี่ในคลินิกอดบุหรี่ของจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 97 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลิกหรือกลับมาสูบบุหรี่ของผู้รับบริการอดบุหรี่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประมาณค่าเฉลี่ยของประชากรที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลิกหรือกลับมาสูบบุหรี่ของผู้รับบริการอดบุหรี่

1.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลิกสูบบุหรี่ของผู้รับบริการอดบุหรี่

1.1.1 ปัจจัยเชิงสุขภาพที่มีความสำคัญต่อการเลิกสูบบุหรี่ของผู้รับบริการอดบุหรี่อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ได้แก่ การเลิกสูบบุหรี่ทำให้ทำงานได้มากและนานขึ้น และการสูบบุหรี่ทำให้เหนื่อยง่ายเมื่อออกกำลังกาย ($\mu=2.0224-2.6956, 1.8549-2.5554$) ตามลำดับ

1.1.2 ปัจจัยเชิงสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อการเลิกสูบบุหรี่ของผู้รับบริการอดบุหรี่อยู่ใน ระดับมาก ได้แก่ เป็นห่วงสุขภาพคนที่ตนรัก ($\mu=2.5508-2.9363$)

1.1.3 ปัจจัยเชิงจิตวิทยาที่มีความสำคัญต่อการเลิกสูบบุหรี่ของผู้รับบริการอดบุหรี่อยู่ในระดับมากได้แก่การสูบบุหรี่ทำให้มี กลิ่นเหม็นติดตามเสื้อผ้า ($\mu=2.6428-2.9469$)

1.1.4 ปัจจัยจากโปรแกรมอดบุหรี่ที่มีความสำคัญต่อการเลิกสูบบุหรี่ของผู้รับบริการอดบุหรี่ อยู่ในระดับมากได้แก่ ได้รู้เรื่องอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อตนเองที่ได้รับจากการเข้าอบรมอดบุหรี่ ได้เห็นภาพหรือชมวิดีโอผู้ช่วยจากการสูบบุหรี่ที่จัดแสดงระหว่างการเข้าอบรม การได้รับความปรารถนาดีจากวิทยากรที่อยากให้เลิกสูบบุหรี่ และการได้ทราบผลดีจากการเลิกสูบบุหรี่ ($\mu=2.6121-2.9263, 2.6121-2.9263, 2.5658-2.9214$ และ $2.5821-2.9051$) ตามลำดับ

1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการกลับมาสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างผู้รับบริการอดบุหรี่

1.2.1 ปัจจัยเชิงสุขภาพที่มีความสำคัญต่อการกลับมาสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างของผู้รับบริการอดบุหรี่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ได้เห็นตัวอย่างผู้สูบบุหรี่แต่ไม่เห็นบุคคลเหล่านั้นป่วยด้วยโรคจากการสูบบุหรี่ และไม่อยากทนทรมานจากการอดบุหรี่ ($\mu=1.5089-2.1118, 1.5441-2.1111$) ตามลำดับ

1.2.2 ปัจจัยเชิงสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อการกลับมาสูบบุหรี่ของผู้รับบริการอดบุหรี่ อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ได้แก่ เพื่อนใกล้ชิดยังสูบบุหรี่อยู่ และการดื่มสุร ทำให้ขาดสติยับยั้งซึ่งใจที่จะงดสูบบุหรี่ ($\mu=2.1492-2.6094, 2.0488-2.5719$) ตามลำดับ

1.2.3 ปัจจัยเชิงจิตวิทยาที่มีความสำคัญต่อการกลับมาสูบบุหรี่ของผู้รับบริการอดบุหรี่ อยู่ในระดับปานกลางได้แก่ การสูบบุหรี่ช่วยคลายเครียดได้ ($\mu=1.5772-2.1469$)

1.2.4 ปัจจัยจากโปรแกรมอดบุหรี่ที่มีความสำคัญต่อการกลับมาสูบบุหรี่ของผู้รับบริการอดบุหรี่ อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ได้แก่ การที่จะเลิกสูบบุหรี่ได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับตัวเองไม่ได้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมในโปรแกรมอดบุหรี่ที่จัดขึ้น ($\mu=2.0945-2.5606$)

2. ลำดับความสำคัญของปัจจัยแต่ละตัวที่มีผลต่อการเลิกหรือกลับมาสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างผู้รับบริการอดบุหรี่

2.1 ลำดับความสำคัญของปัจจัยแต่ละตัวที่มีผลต่อการเลิกสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างผู้รับบริการอดบุหรี่จากมากไปน้อย ได้แก่ ปัจจัยจากโปรแกรมอดบุหรี่ ปัจจัยเชิงจิตวิทยา ปัจจัยเชิงสังคมและสิ่งแวดล้อม และปัจจัยเชิงสุขภาพตามลำดับ

2.2 ลำดับความสำคัญของปัจจัยแต่ละตัวที่มีผลต่อการกลับมาสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง ผู้รับบริการอดบุหรี่จากมากไปน้อยได้แก่ ปัจจัยเชิงสุขภาพ ปัจจัยจากโปรแกรมอดบุหรี่ ปัจจัยเชิงสังคมและสิ่งแวดล้อม และปัจจัยเชิงจิตวิทยาตามลำดับ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

Thesis Title Factors Affecting Quitting or Re- Smoking of Cigarette
Smoking Cessation Persons

Author Miss. Nongnuch Boonyoo

M.Ed. Health Promotion

Examining Committee

Assoc. Prof. Anek Chongnoi	Chairman
Asst. Prof.Sopon Arunrutana	Member
Assoc. Prof. Dr.Tay Chiengchee	Member

Abstract

The purposes of the study were to investigate and signify factors affecting quitting or re-smoking of participants who received smoking cessation. The sample group was 97 of those who received smoking cessation in clinics of Chiangmai. Data were collected by means of questionnaires, and were analyzed by percentage, means, standard deviation and 95% confidence Interval for population mean.

The findings of the study were as follows :

1. Factors that affected quitting or re-smoking of participants who received smoking cessation.

1.1 Factors that affected quitting smoking of participants who received smoking cessation were:

1.1.1 The health related factors that were found to have effects on those participants at moderate to high level were in the following order respectively: quitting smoking enhanced them to produce more work and work longer, and smoking caused easy tiredness when exercising ($\mu = 2.0224 - 2.6956, 1.8549-2.5554$).

1.1.2 The social and environmental factor that was found to have effects on quitting smoking of those participants at high level was the worry about their beloved's health ($\mu = 2.5508-2.9363$).

1.1.3 The psychological factor that was found to have effects on quitting smoking of those participants at high level was that smoking caused bad smell on clothes ($\mu = 2.6428-2.9469$).

1.1.4 The factors from smoking cessation program that were found to have effects on participants quitting smoking at high level were in the following order respectively: the realization of danger in smoking from participating in the program, having seen pictures of patients who were affected by smoking-related illness show during the program, receiving good intention and kindness from resource persons who desired them to quit smoking, and the realization of advantages in quitting smoking ($\mu = 2.6121-2.9263, 2.6121-2.9263, 2.5658-2.9214$ and $2.5821 - 2.9051$).

1.2 Factors that affected re-smoking of participants who received smoking cessation were:

1.2.1 Health-related factors that were found to have effects on those who re-smoking at moderate level were in the following order respectively: They did not see any examples of those who suffered from smoking-related illness, and did not want to be tortured by smoking cessation ($\mu = 1.5089-2.1118, 1.5443-2.1111$).

1.2.2 The social and environmental factors that were found to have effects on those who re-smoking at moderate to high level were in the following order respectively: Their close friends were still smoking and drinking caused them not to restrain themselves from quitting smoking ($\mu = 2.1492-2.6094, 2.0488-2.5719$).

1.2.3 The psychological factor that was found to have effects on re-smoking of those at moderate level was that smoking helped relieve tension ($\mu = 1.5772-2.1469$).

1.2.4 The factor from smoking cessation program that was found to have effects on re-smoking of those at moderate to high level was that quitting smoking depends on self-help control condition, not on activities set in smoking cessation program ($\mu = 2.0945-2.5606$).

2. Significant factors that affected quitting or re-smoking of the sample who received smoking cessation were:

2.1 Significant factors that affected quitting smoking from descending were in the following order respectively: factors from smoking cessation program, psychological factors, social and environmental factors, and health-related factors.

2.2 Significant factors that affected re-smoking of the sample who received smoking cessation from descending were in the following order respectively: health-related factors, factors from smoking cessation program, social and environmental factors, and psychological factors.